

ROMÂNUL

REDACȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA:
ARAD,
Bulevardul
Regele Ferdinand Nr. 50

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

INSERTIUNI
reclame după învoială.

Apare săptămânal sub îngrijirea organizației Tinerimei Național Țărăniste.

Către cetitori.

Vremurile mari, din vijelia cărora s'a plămădit unitatea politică și cea geografică a poporului românesc, au fost odată. Vremurile, tot atât de rodnice în rezultate, ale minirii sufletești și ale desăvârșirii ei, vor să vie.

Prin manifestările sale de preocupări năruite, epoca noastră nu pare să apară nici trecutului de eroism, nici viitorului de muncă. Intercalată între cele două culmi, în frământarea sa surdă, ea cheamă totuși, prin o desăvârșire morală și numai puțin sub înțeles sufletească, pe toți fiii săi.

Răspunzând acestei chemări, tineretul a răpat în jurul unui partid de guvernământ, hotărât, să revie prin ziarul „Românul” la ideologia de puternic idealism, care a alimentat decenii de-a rândul viața publică, care a fost abandonată pentru scopuri, care nu au nimic comun cu tendințele de viitor ale țării.

Resfrângând în tiparul său, — oglindă trudei pentru mai mult bine, vătămășagul pteilor de aci, ziarul „Românul” va constitui o punte trainică între înălțimile de măreție, de pe care am coborât acolo unde ne găsim, și între zările de lumină pe care mâine, cu certitudine istorică, va trebui să urce poporul românesc.

Pentru a lămurii înțelesul, ce va trebui să primească istoria românismului în viitor, ziarul „Românul” va arunca în cărarea ei de mâine, belșugul de raze fecundăre, ce răsar din descifrarea unui trecut îngat în tradiții de muncă, de sacrificii și avânt.

Prin apariția acestui organ, tineretul național țărănist înțelege, să se împărtășească în mod efectiv din răspunderea emii și să mărturisească, cu cetitorii săi preună, crezul de bătrânească cuminenie, neclintită pavază a libertății și de revințativă luptă a drepturilor publice, care trecut au făcut gloria acestei publicațiuni. Oferindu-o, până la înjghebarea definiției a organizației noastre, săptămânal public, simțim marea sarcină ce am asumat, continuând o tradiție atât măreață.

În munca noastră însă, nădăjduim să-i stăm alături pe toți acei cinstitori ai țării și cu râvnă pentru viitorul țării, să se vor regăsi inșiși în aceste coloane. Gurul izvor, de unde pentru îndeplinirea misiunii vom lua puterile, îl vrem să fie gostea cetitorilor noștri.

Organ al întregii suflări românești din acest colț de țară, noi socotindu-ne doar organizării vremelnice ale unor idealuri din secolul nostru, închinăm munca noastră tuturor.

REDACȚIA.

Cristos s'a născut!...

În depărtatul Vifleem, născut într'un staul, aduse cu El lumină, pace și fericire. Cerul sărbătorise nașterea trimisului său cu cântec de trîmbițe, ingerii vestind lumii sosirea Fiului pentru a răspândi pe pământ credința Tatălui.

Răsăritul se luminase de lumina puternică a stelei ce arată locul noului născut. Conduși de această lumină magică veniră Craii aducând cu ei aur, smîrnă, și tămăe; se închinău Lui și sorbeau din lumina ce se revărsa asupra lor din cercul sacru care încoronase pe noul venit.

Cristos s'a născut!... Pretutindeni se nălță la cer rugăciunile noastre spre mărirea Lui.

Sărbătoarea nașterii Sale e pentru noi sărbătoarea credinței și a păcii.

Această sărbătoare este și sărbătoarea nașterii ziarului nostru „Românul” apărut din nou pentru răspândirea luminei, păcii și credinței noastre românești.

În jugul acestei credințe ne-am înhamat noi, pentru a sămăna între asemenii noștri pace și lumină.

Cristos s'a născut!...

„Românul” a reapărut aci ca o stea magică la granița de vest pentru a fi trîmbița glasului românesc. Românii de pe aceste plaiuri vor recunoaște în el pe

Sibiu

FOILETON

Bibl. Univ. Cluj

nr. 263 1928

Legende despre potoape în lumina geologiei.

În cursul acestei luni a avut loc la Palatul cultural în cadrele despărțământului „Astre” din Arad, o conferință științifică, ținută de către D-l I. Popescu Voitești, profesor la facultatea de știință din Cluj.

Ca introducere D-sa a arătat rolul și menirea geologiei în cadrele științei, importanța acestui studiu, care ne face cunoscut pământul, fazele de dezvoltare prin cari a trecut litosfera în cursul diferitelor perioade geologice.

Pornind dela cele mai vechi legende privitoare la potoape, răspândite între diferitele popoare din deosebite regiuni ale globului, demonstrează că fiecare legendă de acest gen, înfășură în sine adevărul, sămburele științific, cum îl numește D-sa. Legendele au fost create de către contemporanii acelor potoape, ma măsurat gradului de cunoștințe și fanteziei cu cari erau înzestrați. Astfel în legătură cu prăbușirile de teren ce au avut loc în

vechiul prieten, pe ostașul cauzei naționale care a fost și martorele singelui nostru vărsat.

Când își înfige din nou flamura în mijlocul cetății istorice al Aradului întinde mâna prietenilor săi mai tineri și îi cheamă la luptă pe un singur front, acel al apărării cauzei noastre salutându-i cu un: Cristos s'a născut!...

Congresul Partidului Național-Țărănesc.

Pe ziua de 22 Decembrie a. c. a fost anunțată întrunirea Partidului Național-Țărănesc din județul nostru, urmând a se ține un congres cu participarea tuturor organizațiilor comunale.

Intrunirea va avea loc în sala restaurantului Central, cu începere dela ora 10 a. m.

Cu această ocazie urmează să se desăvârșească fuziunea în județul nostru; tot atunci se va alege și biroul de conducere.

Acest număr al ziarului nostru fiind în curs de tipărire, darea de seamă amănunțită asupra întrunirii o vom face în numărul viitor.

Răspândiți ziarul
„ROMÂNUL”

Asia, unde se găsește azi Marea Moartă, citează scrierile Testamentului vechiu, cari descriu cum a decurs potopul din timpul lui Noe.

Adevărul acestei legende este, că prăbușindu-se pământul atât în regiunile Mediteranei cât și în Asia mică și câmpia Americii, apele din Oceanul Atlantic, au pătruns, prin M. Mediterană în aceste locuri scufundate, inundând și înecând toate regiunile cari au ajuns sub nivelul mării. Astfel că numai regiunile înalte au fost scutite de această inundație, cum a fost masivul Ararat. Natural în cursul veacurilor, datorită neconținutului schimbării, cărora este supusă scoarța pământului, s'a ridicat și această regiune, retregându-se astfel apele, iar viața și-a reînceput cursul normal.

Istorisește apoi legenda despre nimicirea Gomoriei și Sodomei. Citează cuvintele unui scriitor din acele timpuri, care descrie ploaia caldă, noru de fum, ploaia de nisip, foc și pietri fierbinte, trimise de D-zeu, din cer, asupra locuitorilor, pentru a pedepsi imoralitatea lor.

Sămburele de adevăr, înfășurat în această legendă, rezidă în alt fenomen geologic, necunoscut până atunci de aceste popoare, este erupția vulcanilor, cu toate fazele lor, fumegarea, izbucnirea lavelor, a cenușii vulcanice, iar ca urmare și prăbușirii straturilor, sunt izvoarele



Un salut tinerilor.

Românul reappare. Nu „Românul” din timpul dominației maghiare, și nu „Românul” de scurtă viață, reapărut în revoluție, scris și tipărit sub scutul revolverelor.

Ziarul acesta este al tineretului din Arad; al tineretului, care înfățișat și-a adunat rândurile, ferm hotărât, ca în timpul, când goana nebună după interesele personale meschine, este pe cale să restorne toate valorile morale —, cari ar trebui să fie fundamentul propășirii noastre naționale, — să deschidă focul de baraj al idealizmului sacru, în contra a tot ce primejduiește adevăratele interese naționale!

Au trecut opt ani dela unire.

Noi ardelenii, cari o mie de ani avusem „visul neîmplinit”, ne-am trezit de mult din beția fericirii nemărginite, de a ne vedea la „sânul dulcii noastre mame”! Cu ochii buimăciți privim în jurul nostru, treziți ca din delir și suntem cuprinși de jale și — disperare!

Unde sunt călăuzele noastre din trecut?! Unde sunt luptătorii oțeliți și neînfricați ai timpurilor de grea robie națională?! Unde sunt îndrumătorii noștri de astăzi?!

Îi vedem divizați și la ceartă. Unii dintre bărbății, cari în urma meritelor lor neprețuite pentru trezirea noastră la o viață liberă națională, acum, când am ajuns la liman, ar fi avut datorită să rămână și pe mai departe în fruntea noastră a tuturor, luptând pentru interesele obștești ale Ardealului și pentru modernizarea României întregite, împlinindu-și rolul, pe care i l-a desemnat istoria: au dezertat dela datorie, cedând intereselor lor personale. Aceștia au fost urmați de cei slabi și lacomi după situații.

Și-i dureros, că *exemplul* lor este scuză pentru cei mulți și mici, — și este și mai dureros, că între cei mulți și mici, sunt foarte mulți, cari au trecut siliți de situația lor deplorabilă.....

În România întregită, guvernarea de până acum, — ori care ar fi fost aceasta —, nu s'a îngrijit de propășirea și bunăstarea Românilor, — ales a intelectualilor din Ardeal. —

Situația materială a Românilor ardeleni este tot atât de mășteră, că în timpul dominației maghiare. Reforma agrară nu este înfăptuită, iar țărănimea nu are nici un sprijin de sus. *Cu mici excepțiuni,*

toate instituțiile financiare și economice sunt în mâinile străinilor. (A minoritarilor.) Din partea oficialității nu s'a întreprins nici o acțiune sistematică, ca Români — și ales intelectuali Români din Ardeal —, să fie ridicați din mizeria jobăgiei de o mie de ani, creindu-se o clasă de mijloc puternică.

Tineretul Român, — generația viitoare — este dator să acționeze cu energie pentru schimbarea în bine a rețelilor de sus.

Cu bucurie salut deci „Românul”, glasul de publicitate al tineretului, care desigur va fi o armă de căpetenie în lupta, pe care o începe; în lupta care va avea ca tradiție exemplele de jertfă și de abnegație a luptătorilor noștri adevărați din trecut și prezent!

Nădăjduesc, că tineretul își va da bine seamă de mijloacele luptei sale... Nu antisemitismul fals, nu xenofobia și ura, — ci munca creatoare trebuie să îi fie calauza adevărată.

Să fim în totdeauna *solidari în lupta pentru binele obștesc*; să respectăm și să urmărim pe adevărații noștri conducători; să învățăm dela străini, concurându-i cu docilitatea și genialitatea gîntei latine și — în primul rând să *muncim* —.

O astfel de generație conștientă, cu adânci rădăcini în clasele muncitoare, va face să dispară din viața noastră publică: vânătorii de situații ușoare, privilegiații, nepoții și samsarii politici... O astfel de generație va fi baza unei guvernări adevărate democratice; a unei guvernări, care se va zidi pe încrederea claselor muncitoare și va avea ca rezultat remunerarea cinstită a muncii creatoare.

Tineretul este chemat să pregătească renașterea vieții noastre publice și nădăjduesc, că „Românul”, organul tineretului din Arad, va fi goarna chemătoare la luptă și la muncă serioasă.

Dr. V. Holăran.

Situația politică.

Internă: Parlamentul a urmat înainte discuția la mesaj. Majoritatea discursurilor sub nivel. Am avut de înregistrat incidentul Dr. Lupu - Cudalbu, care s'a terminat prin retractări din partea d-lui Ministru de Justiție. Vălvă a făcut și reinproșpătarea cazului d-lui Margineanu. S'a instituit vorba vine o anchetă. În afară de parlament discuții pentru formarea unui bloc antiiberal.

Externe: Guvernul german al d-lui Stresemann a răzut pe chestii interne în momentul când obținuse succes serios la Geneva. Incidentul franco-italian iscat pe chestiunea tratatului italo-alban, se desfășoară în direcție pacinică. În Lituania a izbucnit o revoluție înlăturând vechiul guvern. Noul regim abia instalat a fost și el alungat.

petrolul ce a fâșnit din adâncimi prin crăpăturile produse.

Scufundarea litosferei a avut loc pe o întindere de peste 6.000 km. lungime, începând din Asia-mică din apropierea munților Ante Taurus, înaintând spre Sud prin Marea Moartă, trecând prin golful Akaba din Marea Roșie, se continuă spre Sud dealungul Africei prin Abisinia până la Kilimangiaro. Această depresiune în unele locuri prezintă adâncimi considerabile, astfel Marea Moartă este cu 400 m. sub nivelul Mării Roșii. Concomitent cu prăbușirile, în virtutea principiului de echilibrare a corpurilor, au loc și ridicări de teren, fie în preajma lor fie la distanțe mai mari. Exemplu ne servește Măgura Odobeștilor dela noi, situata în regiunea dealurilor, care s'a ridicat la sfârșitul terțiarei la o înălțime de 1001 mtr.

Descrie apoi o legendă egipteană, care conține un al treilea fenomen geologic. Este vorba de un potop mare de sânge, trimes de către zeita apelor, care potop revărsându-se asupra locuitorilor, a distrus orice viață din acele regiuni. — Această legendă se atribuie, revărsărilor Nilului, care datorită ploilor abundente ce au loc la isvoarele lui, și pământului roșu din acele părți, nisipul roșu este cărat de furia valurilor în timpul inundațiilor

dă apelor culoarea sângelui, făcând pe locuitori să creeze legenda de mai sus.

Dupăce a mai amintit legende de felul acesta, oflătoare și la popoarele indigene ale Americilor, a trecut la legeuda mult mai interesantă a Atlantidei, continentul dispărut, a cărei existență este atât de viu discutată, preocupând în prezent pe oamenii de știință.

Acest continent este descris în culori foarte frumoase, este o câmpie mănoasă și bogată, având la mijloc un munte. Este locuit de un popor numeros și cult, condus de împărași bogați și înțelepți, cari dispun de armate bine organizate și puternice, având palate și temple luxoase, acoperite cu aur.

În privința locului unde s'a întins acest continent s'au emis diferite teorii.

Dupăce a înșirat diferitele presupuneri și teorii în această privință D-l profesor Popescu Voitești expune părerea D-Sale referitoare la existența Atlantidei. După D-Sa acest continent se întindea în apus de Peninsula iberică, ajungând până în Marea Antilelor și mai la miază noapte, paralel cu coastele Americii de Nord.

Demonstrează existența Atlantidei prin argumentele de mai jos. Ținând seama de iauună, s'a constatat că atât în Nordul Canadei cât și în Nordul

Informațiuni.

Cu data de 24 Octombrie a. c. s'au pus baze organizației tineretului din orașul și județul nostru, grupat în cadrele Partidului Național-Tărănist. Integreindu-și lupta sa pentru binele obștesc pe tradiție, organizația aceasta strânge în jurul său întreg tineretul care se însuflețește pentru idealurile scumpe oricărui inimă românească.

Apelul ce am lansat a găsit un ecou puternic în generația nouă, și astăzi, deși înjghebată, curând organizația noastră are un mare număr membrii, din toate categoriile sociale: profesori, avocați, studenți, funcționari, comercianți, meseriași.

Dat fiind interesul crescând ce ni se arată deosebite din județ, tuturor acelor cari ni'au dat vedetă simpatia lor, le trimitem salutul frățesc, teptându-i la munca, pe care o vrem să o desfășurăm împreună cu dâșii.

Adeziuni se primesc la membrii organizației la redacția ziarului nostru.

Intrunirile de fiecare săptămână ale organizației au loc în fiecare Marți seara, la orele 8 în sala mică a Restaurantului, Lovasberényi la care pot lua parte toți aceia cari sunt animați de același ideal și de același dor de muncă.

Căsătorie. Aflăm cu plăcere că d-l Dr. Iv. Băneșiu avocat în Nădlac, un membru distins al organizației Tinerimii Național-Tărăniste a sosit la cununie sa cu d-șoara lețica Lucaci Șeitin în ziua de 18 Decembrie a. c.

Transmitem tinerei perechi, felicitările noastre.

Desmințire. D-l Dr. Victor Săbău, avocat din Radna, desminte înscrierea sa în partid liberal. D-sa nu a avut intenția niciodată să facă parte din această organizație. Dacă totuși numele D-sale a fost pus în legătură cu un asemenea fapt, aceasta se datorește unor manopere de reacție la care a fost expus.

Concediile militare. Ministerul de Război a dispus cu ocazia sărbătorilor de Crăciun, trupelor să se dea permisiile de 10 zile în derogație cu începere dela 23 Decembrie.

Condamnarea unui magistrat. Leon Petrescu, fostul primpreședinte al Tribunalului Cluj, a fost condamnat la punerea în dispoziție pe un termen de doi ani pentru abateri din îndatoririle sale oficiale. Judecata a fost pronunțată

Siberiei s'au găsit în straturile pământului fosile de animale uriașe, mamuții, niște neamuri de elefanților.

De asemenea s'au găsit depozitate cam la aceeași latitudine geografică pe ambele coaste ale Atlanticului, scheletul unor scoici, provenite din aceleași specii.

Prezența acestor resturi de animale la acele latitudini pe amândouă coastele, se explică prin faptul că aceste continente erau legate cu uscat. Numai astfel s'au putut răspândi în regiunile continentelor opuse animale de talia mamuțelor. Rezultatul deci c'a existat un alt continent, care a legat America de Europa și Africa și s'a prăbușit în cursul timpului.

Altă dovadă de prăbușirea uscatului sunt elefanții ariele râurilor, cari ne arată că țărâmurii s'au format, iar apa a pătruns în interior. Ca exemplu ne servește albia lui Congo, care se poate urmări pe fundul Oceanului Atlantic pe o distanță de 1.200 mile, de asemenea râul Hudson din America de Nord are o asemenea brazdă adâncă sub miază noapte ai cărei pereți ajung până la 1.100 metri. Există în Atlantic o mai probăză mormintele cu acornamentații ce s'au găsit pe cele două părți ale Atlanticului. Astfel delfinul lui Poseidon găsește atât în Jucatan cât și în Grecia.

CULTURALE

Am lăsat la marginea abisului

Am lăsat la marginea abisului

Calul alb și ostenit al visului

Și aprins m'am aruncat

— mecanic dîrș, halucinat —

in năprasnica locomotivă a dorurilor fără de hotare,

pentru ținte, cine știe unde, dincolo de zare

pentru goane aspre și biruitoare,

pentru prăbușiri fulgerătoare.

Drumurile 'n urma și 'nainte mea aleargă,

Se poticnesc și cad, cotesc, se rup, aleargă...

inima îmi bate 'n piept să-l spargă.

Oiață tu, vijelios, sublim prăpăd,

prin mii și mii de ochi uimiți eu văd,

ca printr'un alb zăbranic văd

ce strîmță-i lumea asta, — și ce largă!!...

A. COTRUȘ.

Teatrale: În ziua de 19 Decembrie a. c. s'a reprezentat pe scena Teatrului Comunal din localitate puternica dramă a lui L. Tolstoi „Puterea întunecului“, de către un grup de artiști dela Teatrul Național din București.

Rolurile principale au fost ținute de D-na Ana Luca (Anisia) și dl. Aurel Atanasescu (Nikhita) achitându-se corect de rolurile dificile, ce au avut de susținut.

Publicul — cel obișnuit — a răsplătit cu aplauze îndelungate pe interpreți dintre cari reținem și numele d-lui Baldovin în rolul Mitricii.

Pastorală P. S. Episcopul Grigorie. Din prilejul sărbătorilor apropiate, P. S. Episcopul Grigorie al Aradului, a adresat credincioșilor săi pastorală. Spre deosebire de ceace am obișnuit o în trecut să auzim în asemenea ocazii, P. S. a găsit accente cu totul noi pentru a interesa și a sgândări indiferentismul nostru. Pornind e adevărat dela o maximă din Sfânta Scriptură, pastorală îmbrățișează un complex de probleme sociale, cari așa de rar sunt atinse în asemenea împrejurări, dar pe cari tocmai biserica, trebuiește, — dacă vrea să-se reînnoiască, — să și le apropie.

Reținem pentru adevărul ce exprimă aceste rânduri.

„Omenirea are o mulțime de călăuzitori buni, mulți învățați, multe capete luminate și o sume-

denie de legi, dar dreptatea nu este încă desăvârșită... Și astfel mulți săraci se cred pe sine ca niște desmoșteniți ai soartei, cari își caută dreptatea lor pe toate căile cu puțință și cu nepuțință.“

E o preocupare care trebuie adâncită de către toți aceia cari vreau ca biserica să nu mai fie un simplu adăpost al bătrânelor ci și un razem de fiecare pas al vieții publice.

Prin noul colorit dat unei pastorale, P. S. s'a dovedit un luminat înaintaș al renașterii bisericesti, de care societatea contemporană are atâta nevoie.

Furtul tablourilor lui Grigorescu. În pictura românească, Grigorescu, a fost acel înaintaș care a ridicat valoarea artei noastre pentru prima dată la un nivel european. — Opera lui este prețioasă cu deosebire pentru motivele ce tratează, toate fiind luate din viața dela țară, pentru ce a și fost supranumit pictorul țărănimii. —

Din acest motiv, dar și fiind-că arta lui se ridică la nivelul marilor artiști de totdeauna, lucrările lui, reprezintă o avere națională. Datorită însă incuriei noastre proverbiale nu ne-am putut învrednici de a păstra podoaba aceasta.

Se știe că cele mai celebre lucrări ale sale au fost evacuate în cursul războiului la Moscova, de unde nu au mai revenit. Iar din cele rămase în țară și depozitate în clădirea Ateneului Român, s'a constatat dispariția a cinci din cele mai reușite lucrări.

Cercetările începute, au stabilit că e vorba de un furt ordinar, pânzele fiind tăiate din cadre și ridicate de către hoji rămași necunoscuți.

S'a pus cu această ocazie problema felului cum această avere a fost păzită. S'a constatat — târziu e adevărat — că paza a fost absolut insuficientă și lucruri așa de prețioase au fost ținute cu anii ne catagolate și neverificate de cei în drept.

Din alte vremuri. În ultimul său număr „Universul Literar“ continuând seria de articole privind Ardealul și problemele culturale, semnate l. Băiță, publică articolul, cu care vechea „Tribună“ din Sibiu, își încheie apariția la 28 April 1903. E o pagină desvăluind lupta eroică pe care publiciștii vremii au trebuit să o ducă cu procurorul care năruia un potop de procese, dintre cari în zece ani s'au terminat optsprezece, toate cu condamnări. La data dispariției sale, „Tribuna“ mai avea e adevărat o seamă de asemenea procese, rezistența dărză totuși nu a putut fi înfrântă. Chiar articolul citat e plin de o vigoare bărbătească încât cetindu-l ne dăm seama în ce a rezidat puterea acelor oameni: era conștiința unor luptători pe viață și pe moarte.

Cum sunt persecutați minoritarii.

— Simple comentări. —

Sub acest titlu, dl. C. Bacalbașa distinsul gazetar bucureștean, s'a ocupat în câteva articole apărute în „Universul“ — cu plângerile minoritarilor, cari cu aere de martiri se consideră prigonți în frontierele României Noi. Dl. C. Bacalbașa poate n'ar fi căutat să documenteze acest fals, dacă presa minoritară din Sibiu nu avea reaua inspirație să aducă pe tapet o chestiune atât de delicată. Din ultimul articol al d-sale am luat la cunoștință — și nu cu mare surprindere — cum că din cei 430 de funcționari ai orașului Cernăuți, numai 68 sunt români. Dacă am putea avea în față bugetele tuturor orașelor din țările alipite, ne-am putea convinge că — poate — nu orașul Cernăuți deține un astfel de record; situația fiind aproape asemănătoare în toate aceste orașe.

Presa minoritară, boclucașe în toate ocaziunile, a deschis un foc cu cel mai primejdios rîcoș, necunoscând se vede, înțeleptul proverb bătrânesc: „Șarpele când îl doare capul, ese la drum“ Oare minoritarii noului stat românesc să fie cei mai rău tratați, în comparație cu cei din statele învecinate nouă? În statul, unde ungurul șovinist Moritz Sigismund, s'a bucurat de o primire regală, să existe persecuție, exclusiv îndreptată contra minorităților? În statul, unde în fruntea bucatelor stau liniștite aceleași persoane ale vechiului regim, se vor fi petrecând măcar a zecea parte, din afirmațiile presei minoritare din Sibiu!?

Datele statistice — perfect verificate — dovedesc contrarul și de sigur că această presă — oprită să apară în bună voia care apare la noi, în Jugoslavia și Cehoslovacia — va fi avut intenția să vorbească despre persecuțiile minoritarilor din aceste două state, uitând însă să precizeze faptul și spre mai mare ușurință, îl transpune ca petrecut la noi.

ată decât Consiliul superior al Magistraturei, ca instanță disciplinară, care funcționează pe lângă Curtea de Casație din București, sub președinția d-lui I. Buzdugan, primul președinte.

Un apel al Patriarhului. Patriarhul Miron Cristea cu ocazia sărbătorilor a adresat un apel către preoțime, îndemnându-i să adune mijloace spre a ajuta pe cei săraci.

Un incendiator maniac arestat. Tribunalul de Cluj a avut să judece un foarte interesant caz: un țaran anume Vasile Vlăcan avea mania de a da foc gospodăriilor din sat. Mania incendiierilor era atât de mare, încât, într'o zi și-a dat foc lui însuși, alegându-se cu răni grave.

Tribunalul a înaintat pe delicvenii institutului de psihiatric, urmând ca medici să-și dea avizul.

Incendiu la un teatru din Franța. În orașul Boreaux, în după amiaza zilei de 12 Decembrie, a izbucnit la teatrul „Scala“ din acel oraș un incendiu, în cusul reprezentației.

Un ochiu — 88 Lei 76 bani. E valoarea stabilită oficial. În cazul când un muncitor își pierde un ochiu din cauza serviciului de îndeplineste i se dă această sumă drept rentă lunară.

Așa i s'a întâmplat lui Emanoil Giurgiu, de fel din Hălmașiu, care a intrat în serviciul societății petrolifere Steaua-Română: pe când lucra în atelierul numite societății o schijă i-a sărit în ochiul drept, rămânând orb la acet ochiu.

Legea, pentru pierderea suferită l'a în demnizat cu 88 Lei 76 bani rentă lunară ce îi va plăti Asociația patronală.

Și când te gândești că averea societății Steaua-Română se cifrează la miliarde, iar veniturile ei anuale la zeci de milioane, și că ochiul lui Giurgiu Emanoil nu face decât 88 Lei 76 bani.

Omor din ceartă. Paulina Rusu din Șebîș fiind în ceartă cu Ion Veza, brigadier silvic, a fost bătută de către acesta într'un chip atât de brutal încât femeia, pe urma loviturilor primite a sucombat. Criminalul a fost arestat și depus la penitenciarul local. D-nii Nicolae Mandru procuror și Radu Pascu judecător de instrucție, conduc cercetările.

Biletele de 500 Lei. Banca Națională pune în vedere tuturor deținătorilor de bancnote de 500 Lei, că aceste urmează să fie retrase din circulație pe data de 1 Ianuarie 1927, deci posesorii de asemenea bancnote, să nu uite ale preschimba, la ghișeul Băncii Naționale până la 31 Decembrie a. c.

Rugăm membrii organizației și prietenii noștri să ne informeze asupra nevoilor locale spre a le putea face loc în ziarul nostru.

Toate aceste indicii sunt argumente suficiente, cari dau dovadă de existența unui continent, care a făcut legătura între Europa și America și care continent s'a scufundat în cursul timpurilor, lăsând ca urme numai câteva insule în Marea Antilelor la apus, Azorele și Canarele la răsărit, cari insule nu sunt altceva decât vârfurile cele mai pronunțate ale uscatului dispărut. Un exemplu de prăbușire mai recentă este Marea Mediterană, în locul ei de azi, uscatul scufundându-se, au rămas deasupra nivelului apelor numai regiunile muntoase, cari ne apar azi sub formă de insule cum sunt Corsica, Sardinia și Sicilia. Mai recentă și decât formarea Mediteranei este prăbușirea uscatului dintre M. Mediterană și M. Neagră, dând naștere Mării Egee, Dardanelelor, mării Marmara și Bosforului.

Incheie apoi spunând că scoarța globului n'a încetat de-a se modifica. Ea continuă a se prăbuși și încreși sub ochii noștri. Natural aceste schimbări nu pot fi urmărite de o generație de oameni, căci geologia lucrează pentru desăvârșirea operei sale cu milioane de ani.

I. CANDALE.

CITIȚI ZIARUL

„ROMÂNUL“

Minoritarii noștri, vor fi minoritari în număr, cât privește în drepturi — garantate de statul român — se găesc în absolută majoritate. Redactorul articolelor din presa minoritară sâbiană a eșit în public să echilibreze, absolut nepregătit pe sârmă; neavând cel puțin inspirația să-și aștearnă dedesupt ceva moale, cât de cât. Dacă n'a prevăzut căzătura la primul pas al acestui periculos echilibru, nu este vina noastră. Fantezia se comportă cu literatura, ori între literatură și realitate este o distanță, care îți cere să treci neapărat și prin obiectivitate. Dacă d-l autor, cunoștea înțelepciunea vechiului proverb românesc, amintit mai sus, nu deschidea un foc atât de primejdios nu numai sieși, dar și celor mulți, în numele cărora, ne place să credem, că a vorbit absolut neautorizat.

Cronica săptămânei

Acum un an și ceva, a apărut la Oradea un ziar intitulat „Dreptatea”, având drept obiectiv, lupta fără preget împotriva liberalismului ce venea să cutopească cu morala lui echivocă, cu finanța sa elocventă, Ardealul. Inaugurând o campanie optimă de avânt, de idealism și de bărbătească sinceritate, — în aparență —, foaia a reușit să desmorțească pe Bihoreni oropsiși.

Foaia nu uita doar niciodată, să reamintescă cetitorilor săi, de guvernarea nefastă, de alegerile necinstite de hojiile regimului liberal — și promitea — părea sinceră, o luptă până la deplina isbândă a dreptății populare.

Abia a trecut un an însă, iată că aceiași foaie, adăugându-și doar un calificativ pe care azi nu-l mai are, din condeiul aceluiași oameni ne vestește că nici o altă organizație nu poate feri țara mai mult ca cea liberală, că gloriosul d. gen Moșoiu e așa și pe dincolo, că d-l I. I. C. Brătianu, omul providențial, etc. etc. . . .

Iată o metamorfoză ciudată. Lumea o va judeca, și va trece la ordinea zilei. Dar, nu socotesc cei cari fac asemenea „salto-mortale” politice că bihoreanul nu poate să-și răsucescă judecata în acest chip miraculos, și că rămânând mai departe la căruța lui de erii, va trage o concluzie ce nu cinstește deloc pe cei judecați, dar și mai puțin folosește țării?

„Societatea Kölcsey” rediviva.

Departa de noi gândul de a contesta meritele ce a adus în trecut culturii maghiare Societatea Kölcsey din Arad. Constatăm numai că nu se poate adapta dominațiunii românești și la intervenția procurorului de vreo 3 ani nu mai funcționează.

Acum e vorba că iar își va căpăta dreptul la existență și la 6 Dec. cor. și-a ținut prima ședință festivă, după mai mulți ani de pauză.

În fața sălei arhipline a Palatului Cultural D-I Prohaszka vicepreședintele societății își desvolta „prologul” în care se înțelege că trebuia să spună ca poporul maghiar este cel mai cult și civilizată pe aceste meleaguri. Nu avem nimic împotriva, fiecare își laudă ce este a lui. Ce rost sau ce tâlc a avut invocarea lui Mars (Hadur) ca să scoată plugul sabia ruginită în pământ? Ce rost a avut nuvela D-lui Nagy Dániel cu granița română și granița maghiară, tocmai la întâia ședință când avea să-și treacă examenul de existență. Ori cât au voit Domniile lor să fie de subtili — și poate că mulți nu i-au înțeles — noi i-am înțeles.

Nu așteptam declarații de loialitate, dar bunul simț trebuia să le dicteze cel puțin indiferență față de aluziile politice. În felul acesta Societatea Kölcsey a dovedit mai bine ca niciodată că este mai mult o societate politică deghizată decât o societate culturală.

Soc. Kölcsey dacă vrea să existe să-și schimbe mentalitatea și mai ales să-și schimbe oamenii. D-I Prohaszka în felul acesta nu aduce nici un serviciu cauzei maghiare, afară de circumstanța că d-sa vrea să se releve.

Ce privește pe D-I Bércy secretarul societății și probabil alcătuitoarea programului este după cât știm noi mai mult „om politic” decât om al culturii. Și întrebăm nu cumva este D-sa profesorul de școală medie din 1917 care după cum scrie Aradi Közlöny a maghiarizat nu într'un an ci în 9 luni 124 de familii ale școlariilor; cele mai multe „valahe” și germane; azi nu mai are ce maghiariza, deci și rolul D-sale la Kölcsey a devenit superflu.

După examenul dat la 6 Dec. cor. credem că Ministerul va renunța la a recunoaște existența Soc. Kölcsey în felul cum este astăzi. Pe noi ne interesează chestiunea pentru că — după cât suntem informați — situația societății față de Palatul Cultural nici azi nu este încă clarificată.

Cronica sportivă.

Unul, dintre factorii cari au contribuit la reluarea rapoartelor normale dintre popoarele, despărțite atâta vreme și așa de adânc prin războiul mondial, a fost fără îndoială sportul. . . Intrecerile cu acest caracter au fost cele dintâi cari au apropiat prin același simț al frumosului pe cei învrăjbiți.

Din punct de vedere național, sportul își are astăzi locul de frunte ce nu i se mai discută. Oficialitatea noastră chiar a găsit prilejul să aprecieze însemnătatea educației fizice, dând institutului creat în acest scop cel mai larg sprijin.

Spre deosebire însă de ce se întâmplă la popoarele din Apus, la noi se pare că opinia publică nu a îmbrățișat cu interes suficient mișcarea sportivă. Nu vorbim de minoritarii, cari au moștenit o situație înfloritoare. E vorba de elementul românesc, refractar, care se încălzește puțin pentru evenimentele sportive.

Or, aceasta e o omisiune ce trebuie suprimate.

Inceputurile, așa de frumoase în rezultatele sale de până aci, ale tineretului, trebuie susținute. Sforțările ce le fac cei puțin trebuie să găsească ecou în sufletele tuturor a celor cari vreau să avem o generație de oameni, sănătoși, armonizând calitățile intelectuale cu cele fizice.

Datoria tuturora este să sprijinească efectiv, ajutând, acolo și când li se cerc, chiar și materialele inițiativele din domeniul sportiv.

Din partea noastră deschidem aci o rubrică permanentă a sporturilor, în care vom da loc tuturor discuțiilor ce interesează educația fizică, iar serviciul nostru informativ va pune la dispoziția cetitorilor noștri toate rezultatele ce le vom înregistra din localitate, din țară și din străinătate dând o iconă fidelă a mișcării.

Nr. 4349
1925.

Publicațiune de licitație.

Pe baza deciziei Judecătoria Mixtă Arad No. de mai sus: 1 mașină de cusut „Bobiu”, 2 și foane cu 2 uși, 1 oglindă de părete și alte obiecte prețuite în suma de lei 7600 cuprins în favoarea lui Cornel Bușnaț reprezentată prin Dr. Iuliu Borneas adv. din Arad contra pentru suma de lei 5000 capital interese 6% dela 11 Noev. 1924 precum și speșele stabilite până în prezent se vor vinde la licitație publică în Arad Str. Ioan Calvin No. 43 în ziua de 12 Ianuarie 1927 la orele 4 conf. art. de lege LX §-ului 107 și 108 din anul 1881 al lezei exec.

Arad la 15 Decembrie 1926.

Fondată
la anul 1887.

„Victoria”

Fondată
la anul 1887.

Institut de Credit și Economii Societate pe Acții.

Sediul Central: Arad, Bul. Reg. Ferdinand I. Nr. 1—3.
Telefon: 177 și 763. Adr. telegrafică: „Victoria”

Secția comercială și devize: Arad, Bul. Reg. Ferdinand I. Nr. 29. — Telefon: 330, 520 și 860.

Sucursale: Chișineu-Criș, Șiria, Ineu, Radna, Rovine (Pecica) și Buteni. — Exposituri: Săvârșin și Grăniceri (Otlaca).

Capital societar și fonduri proprii Lei 50,000.000.

Reserve Lei 400,000.000.

Execută totfelul de operațiuni bancare.

Primește depuneri spre fructificare în Lei, Dollari ori alte valute străine, pe libele și în cont-curent, pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Are legătură de cont-curent cu toate băncile din Țară și corespondenți în toate centrele mari a le lumii.

Bancă autorizată pentru operațiuni de devize.

Intreprindere proprie „NORA” fabrică de măști și perii în Arad.